της, ἡ ὁποία ἀπαιτεῖται προκειμένου νά ἀποδειχθεῖ ἄν συντρέχει ἡ περίπτωση αὐτή, ἐναπόκειται στό ἐθνικό δικαστήριο, τό ὁποῖο πρέπει νά λάβει ὑπ' ὄψη του τά ἑρμηνευτικά στοιχεῖα πού προσδιορίζει τό Δικαστήριο.

Touffait Mackenzie Stuart Everling

Ἐδημοσιεύθη σέ δημοσία συνεδρίαση στό Λουξεμβοῦργο στίς 15 Ἰουλίου 1982.

Ὁ γραμματεύς

κ.ἀ.α.

J. A. Pompe

Βοηθός γραμματεύς

Ὁ πρόεδρος τοῦ τρίτου τμήματος

A. Touffait

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΕΙΣΑΓΓΕΛΕΩΣ SIR GORDON SLYNN ΠΟΥ ΑΝΕΠΤΥΧΘΗΣΑΝ ΣΤΙΣ 17 ΙΟΥΝΙΟΥ 1982 [1]

Κύριε πρόεδρε,
Κύριοι δικαστές,

Ἡ παρούσα ὑπόθεση ἀφορᾶ τά προδικαστικά ἐρωτήματα πού ὑπέβαλε στό Δικαστήριο τό Finanzgericht τοῦ Ἀμβούργου ὡς πρός τήν ἑρμηνεία τοῦ ἄθρου 5, παράγραφος 2, τῆς ὁδηγίας 69/335 τοῦ Συμβουλίου, τῆς 17ης Ἰουλίου 1969, περί τῶν ἐμμέσων φόρων τῶν ἐπιβαλλομένων ἐπί τῶν συγκεντρώσεων κεφαλαίων (ΕΕ εἰδ. ἔκδ. 09/001, σ. 20).

Προσφεύγουσα εἶναι ἡ Kommanditgesellschaft Felicitas Rickmers-Linie KG & Co. Ἡ «Kommanditgesellschaft» (ἑτερόρρυθμη ἑταιρία) εἶναι ἡ ἑταιρική μορφή στήν ὁποία ὑπάρχουν ἕνας ἤ περισσότεροι ὁμόρρυθμοι ἑταῖροι, ἡ εὐθύνη τῶν ὁποίων εἶναι ἀπεριόριστη, καί ἕνας ἤ περισσότεροι ἑτερόρρυθμοι ἑταῖροι, ἡ εὐθύνη τῶν ὁποίων περιορίζεται στό ποσό τῶν εἰσφορῶν τους στήν ἑταιρική περιουσία, ὅπως ἔχουν καταχωρισθεῖ στό βιβλίο ἐμπόρων καί ἐμπορικῶν ἑταιριῶν.

Καθ' ὅλο τόν κρίσιμο χρόνο ὁμόρρυθμος ἑταῖρος τῆς προσφευγούσης ἦταν μία ἄλλη ἑτερόρρυθμη ἑταιρία, ἡ Rickmers-Linie KG, τήν ὁποία στό ἑξῆς θά ἀποκαλῶ «ὑπερκειμένη ἑτερόρρυθμη ἑταιρία». Καθ' οὗ εἶναι τό Finanzamt für Verkehrsteuern (Ἐφορία μεταβιβάσεως κεφαλαίων) τοῦ Ἀμβούργου.

Στίς 10 Ἀπριλίου 1974 μία ἀνώνυμη ἑταιρία, ἡ Hapag Lloyd AG, ἔγινε ὁμόρρυθμος ἑταῖρος στήν ὑπερκειμένη ἑτερόρρυθμη ἑταιρία. Τό καθ' οὗ ἐθεώρησε ὅτι αὐτό ἀποτελοῦσε πράξη ὑποκειμένη στόν φόρο εἰσφορᾶς, ὁ ὁποῖος θά ὑπελογίζετο ἐπί τοῦ κεφαλαίου τῆς προσφευγούσης, δυνάμει τοῦ νόμου περί ἐπιβολῆς φόρου ἐπί

1 — Μετάφραση ἀπό τά ἀγγλικά.

τῆς κινήσεως τῶν κεφαλαίων, τῆς 17ης Νοεμβρίου 1972 (BGBl. I σ. 2129), μέ τόν ὁποῖο ἐπεδιώκετο, ὅπως γίνεται δεκτό, ἡ ἐκτέλεση τῆς ὁδηγίας 69/335 τοῦ Συμβουλίου.

Τό ἄρθρο 2, παράγραφος 1, τοῦ νόμου αὐτοῦ ὁρίζει ὅτι ἡ ἀπόκτηση δικαιωμάτων συμμετοχῆς σέ ἐγχωρία κεφαλαιουχική ἑταιρία ἐκ μέρους προσώπου πού ἀποκτᾶ τέτοια δικαιώματα γιά πρώτη φορά ἀποτελεῖ πράξη ὑποκειμένη στόν φόρο εἰσφορᾶς. Τό ἄρθρο 5, παράγραφος 1, τοῦ νόμου περιλαμβάνει στόν ὁρισμό τῶν «κεφαλαιουχικῶν ἑταιριῶν» καί τίς ἀνώνυμες ἑταιρίες (Aktiengesellschaft). Τό ἄρθρο 5, παράγραφος 2, ἀριθμός 3 τοῦ νόμου ὁρίζει ὅτι λογίζεται ὡς κεφαλαιουχική ἑταιρία ἡ ἑτερόρρυθμη ἑταιρία μεταξύ τῶν ὁμορρύθμων ἑταίρων τῆς ὁποίας καταλέγεται μία κεφαλαιουχική ἑταιρία κατά τήν ἔννοια τῆς προηγουμένης παραγράφου ἤ μία ἑτερόρρυθμη ἑταιρία πού λογίζεται ἡ ἴδια ὡς κεφαλαιουχική ἑταιρία.

Ἡ λογική τοῦ καθ' οὗ εἶναι ὅτι μετά τήν εἴσοδο τῆς Hapag Lloyd στήν ὑπερκειμένη ἑτερόρρυθμη ἑταιρία ἡ ἑταιρία αὐτή ἐλογίζετο πλέον ὡς κεφαλαιουχική καί ἑπομένως μετά τό γεγονός αὐτό καί ἡ ἴδια ἡ προσφεύγουσα ἐλογίζετο πλέον ὡς κεφαλαιουχική ἑταιρία δυνάμει τοῦ ἄρθρου 5, παράγραφος 2, ἀριθμός 3 τοῦ νόμου. Ἑπομένως οἱ ἑτερόρρυθμοι ἑταῖροι τῆς προσφευγούσης ἀπέκτησαν τήν ἡμέρα ἐκείνη δικαιώματα σέ κεφαλαιουχική ἑταιρία, σύμφωνα μέ τό ἄρθρο 2, παράγραφος 1.

Τό ἄρθρο 8 τοῦ νόμου ὁρίζει σχετικῶς ὅτι ὁ φόρος εἰσφορᾶς ὑπολογίζεται ἐπί τῶν ἑταιρικῶν δικαιωμάτων, ἀλλά ἐφ' ὅσον τά ἑταιρικά δικαιώματα ἔχουν ὀνομαστική ἀξία, ὡς ἀξία τῶν ἑταιρικῶν δικαιωμάτων λογίζεται τουλάχιστον ἡ ὀνομαστική ἀξία μετά τήν ἀφαίρεση τῶν ὀφειλομένων εἰσφορῶν.

Τά ἄρθρα 2, παράγραφος 1, 5, παράγραφος 1, 5, παράγραφος 2, ἀριθμός 3, καί τό ἄρθρο 8 τοῦ νόμου θεωρεῖται ὅτι ἀντιστοιχοῦν στά ἄρθρα 4, παράγραφος 1, στοιχεῖο 6, 3, παράγραφος 1, στοιχεῖο α, 3, παράγραφος 2, καί τό ἄρθρο 5 τῆς ὁδηγίας.

Τό παραπέμπον δικαστήριο θεωρεῖ ὅτι ἡ πραγματική ἀξία τῶν μερίδων συμμετοχῆς τῶν ἑτερορρύθμων ἑταίρων ἦταν, λόγω ζημιῶν κατά τόν κρίσιμο χρόνο, μηδενική. Τό καθ' οὗ ἀντιθέτως ἐπέβαλε φόρο εἰσφορᾶς, ἴσο πρός τό 1 % τῆς συνολικῆς ἀξίας τῶν καταχωρισμένων εἰσφορῶν τῶν ἑτερορρύθμων ἑταίρων κατά τήν κρίσιμη ἡμερομηνία καί κατ' αὐτόν τόν τρόπο ἐγεννήθη ὀφειλή 64 800 γερμανικῶν μάρκων.

Ἡ προσφεύγουσα προσέβαλε τήν πράξη ἐπιβολῆς τοῦ φόρου αὐτοῦ ἐνώπιον τοῦ Finanzgericht, τό ὁποῖο κλίνει πρός τήν ἄποψη ὅτι δέν πρέπει νά ἐπιβληθεῖ φόρος ἐπί τῆς ἀξίας τῶν εἰσφορῶν τῶν ἑτερορρύθμων ἑταίρων, ἐπειδή οἱ μερίδες συμμετοχῆς τῶν ἑτερορρύθμων ἑταίρων ἑτερορρύθμου ἑταιρίας δέν ἔχουν «ὀνομαστική ἀξία» κατά τήν ἔννοια τοῦ ἄρθρου 8 τοῦ νόμου.

Τό Finanzgericht παρατηρεῖ ὅτι ἐκ πρώτης ὄψεως φαίνεται νά πρόκειται γιά ζήτημα τοῦ γερμανικοῦ δικαίου. Τό δικαστήριο ὅμως αὐτό ἐθεώρησε ὅτι, ἀφοῦ ἡ ὁδηγία ἔχει «ἀπ' εὐθείας ἐφαρμογή» καί ἀφοῦ ἐν πάσῃ περιπτώσει μέ τόν νόμο ἐπεδιώκετο ἡ ἐκτέλεση τῆς ὁδηγίας, τό πραγματικό ζήτημα ἔγκειται στήν ἔννοια τῆς ὁδηγίας, ἰδίως δέ τοῦ ἄρθρου 5, παράγραφος 2, τό ὁποῖο κατά τήν κρίσιμη ἡμερομηνία ὅριζε μεταξύ ἄλλων τά ἑξῆς:

«τό ποσό ἐπί τοῦ ὁποίου ἐκκαθαρίζεται ὁ φόρος δέν δύναται ... νά εἶναι μικρότερο ἀπό τήν πραγματική ἀξία τῶν ἑταιρικῶν μεριδίων, τά ὁποῖα ἔχουν δοθεῖ ἤ τά ὁποῖα ἀνήκουν σέ κάθε ἑταῖρο, ἤ ἀκόμη ἀπό τήν ὀνομαστική ἀξία τῶν ἑταιρικῶν αὐτῶν μεριδίων, ἄν αὐτή εἶναι μεγαλυτέρα ἀπό τήν πραγματική ἀξία».

Ἡ προσφεύγουσα ἰσχυρίσθη ὅτι, σύμφωνα μέ τό ἄρθρο 4, παράγραφος 1, τῆς ὁδηγίας, σέ συνδυασμό μέ τό ἄρθρο 3, παράγραφος 2, δέν ὑπῆρχε ἐν προκειμένῳ πράξη ὑποκειμένη σέ φόρο εἰσφορᾶς δυνάμει τῶν ἄρθρων αὐτῶν. Ἡ εἰσδοχή μιᾶς κεφαλαιουχικῆς ἑταιρίας σέ μία ἑτερόρρυθμη ἑταιρία πού εἶναι καί ἦταν καθ' ὅλο τό κρίσιμο διά-

στημα όμόρρυθμος ἑταῖρος σέ μία ἄλλη ἑτερόρρυθμη ἑταιρία δέν ἰσοδυναμεῖ μέ μετατροπή τῆς τελευταίας αὐτῆς σέ κεφαλαιουχική ἑταιρία. Τό Finanzgericht ἐθεώρησε ὅτι τό ἐπιχείρημα αὐτό εὑρίσκεται σέ ἀντίθεση πρός ὁρισμένες ἀποφάσεις τοῦ Bundesfinanzhof, τίς ὁποῖες φαίνεται νά δέχεται ὡς δεσμευτικές. Τό Finanzgericht πάντως δέν παρέπεμψε τό προδικαστικό αὐτό ζήτημα στό Δικαστήριο καί συνεπῶς δέν χρειάζεται νά σχολιασθεῖ.

Ἀντιθέτως, τό πρῶτο ἐρώτημα πού ὑπέβαλε τό Finanzgericht ἀφορᾶ τό ζήτημα κατά πόσο οἱ μερίδες συμμετοχῆς στίς ἑτερόρρυθμες ἑταιρίες ἔχουν ὀνομαστική ἀξία κατά τήν ἔννοια τοῦ ἄρθρου 5, παράγραφος 2, καί, σέ περίπτωση καταφατικῆς ἀπαντήσεως, ποιό στοιχεῖο ἀντιπροσωπεύει τήν ἀξία αὐτή. Μέ τό δεύτερο ἐρώτημα ἐρωτᾶται ἄν τό ἄρθρο 5, παράγραφος 2, τῆς ὁδηγίας ἔχει ἀπ' εὐθείας ἐφαρμογή ὑπό τήν ἔννοια ὅτι οἱ φορολογούμενοι δύνανται νά τό ἐπικαλοῦνται ἐνώπιον τῶν δικαστηρίων, προκειμένου νά φορολογηθοῦν σύμφωνα μέ αὐτό.

Πέρα ἀπό ὁποιοδήποτε ζήτημα «ἀπ' εὐθείας ἐφαρμογῆς», μοῦ φαίνεται ὅτι, ἐφ' ὅσον γίνεται δεκτό ὅτι μέ τόν νόμο ἐπεδιώκετο νά ἐκτελεσθεῖ, καί πράγματι ἐξετελέσθη, ἡ ὁδηγία, τό ἐθνικό δικαστήριο δικαιοῦται νά ὑποβάλλει ἐρωτήματα ὡς πρός τήν ὀρθή διάρθρωση τῆς ὁδηγίας, ἀφοῦ αὐτό ἀποτελεῖ ζήτημα κοινοτικοῦ δικαίου. Τό ἐρώτημα, μέ τήν διατύπωση μέ τήν ὁποία ὑπεβλήθη, μοῦ φαίνεται ὅτι ἀφορᾶ συγχρόνως ζητήματα κοινοτικοῦ δικαίου καί ζητήματα ἐπί τῶν ὁποίων πρέπει νά ἀποφανθεῖ τό ἐθνικό δικαστήριο, τό Δικαστήριο δέ ὀφείλει φυσικά νά κρίνει μόνο τά πρῶτα.

Κατά τήν γνώμη μου, ὁ ὁρισμός τοῦ ὅρου «ὀνομαστική ἀξία» τοῦ ἄρθρου 5, παράγραφος 2, τῆς ὁδηγίας εἶναι κατά βάση ζήτημα κοινοτικοῦ δικαίου πού πρέπει σέ τελευταία ἀνάλυση νά λυθεῖ ἀπό τό παρόν Δικαστήριο. Ὁ προσδιορισμός τῶν σχετικῶν κριτηρίων δέν ἀνήκει στό ἐθνικό ἀλλά στό κοινοτικό δίκαιο (βλ. π.χ. ὑπόθεση 161/78, *Conradsen* κατά *Ministeriet for Skatter og Afgifter*, ECR 1979, σ. 2221, στίς σελίδες 2244-2245), ἀφοῦ σέ ἀντίθετη περίπτωση θά ἀνέκυπταν ἐνδεχομένως ἀπαράδεκτες διαφορές στήν ἀντιμετώπιση τῶν σχετικῶν ζητημάτων ἐντός τῆς Κοινότητος. Ἡ ἐφαρμογή τοῦ ὁρισμοῦ τόν ὁποῖο δίνει τό κοινοτικό δίκαιο ἀνήκει στήν σφαίρα τῆς ἁρμοδιότητος τῶν ἐθνικῶν δικαστηρίων. Ἐφ' ὅσον τό Δικαστήριο προσδιορίζει τά χαρακτηριστικά τῆς «ὀνομαστικῆς ἀξίας» ἀνεξάρτητα ἀπό τά ἐθνικά δίκαια, νομίζω ὅτι ἐναπόκειται στά ἐθνικά δικαστήρια να κρίνουν ἄν τά μερίδια ἑταιριῶν πού ἔχουν συσταθεῖ κατά τό ἐθνικό δίκαιο ἔχουν βάσει τοῦ ἐθνικοῦ δικαίου τά χαρακτηριστικά αὐτά.

Δέν νομίζω ὅτι τό ἄρθρο 5, παράγραφος 2, ἔχει τήν ἔννοια ὅτι ὅλα τά εἴδη τῶν ὀργανισμῶν πού καλύπτονται ἀπό τόν εὐρύ ὁρισμό τῆς «κεφαλαιουχικῆς ἑταιρίας» ἔχουν, ἤ πρέπει νά θεωρηθεῖ ὅτι ἔχουν, μερίδια μέ «ὀνομαστική ἀξία». Κατά τήν γνώμη μου, ἡ ὀρθή ἑρμηνεία τοῦ ἄρθρου 5, παράγραφος 2, εἶναι ὅτι λαμβάνεται ὑπ' ὄψη ἡ πραγματική ἀξία τῶν ἑταιρικῶν μεριδίων, ἐκτός ἄν α) τά μερίδια αὐτά ἔχουν ὀνομαστική ἀξία καί β) ἡ ὀνομαστική ἀξία αὐτή ὑπερβαίνει τήν πραγματική ἀξία τῶν μεριδίων. Ὁ νόμος περί ἐπιβολῆς φόρου ἐπί τῆς κινήσεως τῶν κεφαλαίων ἐξετάζει ρητῶς (ἡ διατύπωση τοῦ ἄρθρου 8 εἶναι ἡ ἑξῆς: «ἐφ' ὅσον τά ἑταιρικά δικαιώματα ἔχουν ὀνομαστική ἀξία») τήν πιθανότητα νά μή ἔχουν τά ἑταιρικά διακιώματα ὀνομαστική ἀξία. Ἀπό τῆς ἀπόψεως αὐτῆς ὁ νόμος ἀντικατοπτρίζει ἐπακριβῶς τήν ὁδηγία.

Ὡς σημεῖο ἀφετηρίας πρέπει ἑπομένως νά τεθεῖ τό ὅτι σέ ὁρισμένες κεφαλαιουχικές ἑταιρίες τά μερίδια δέν ἔχουν ὀνομαστική ἀξία, ἐνῶ σέ ἄλλες ἔχουν.

Τά χαρακτηριστικά τῆς «ὀνομαστικῆς ἀξίας» κατά τήν ἔννοια τοῦ ἄρθρου 5, παράγραφος 2, τῆς ὁδηγίας πρέπει νά προσδιο-

ρισθοῦν βάσει τῶν σκοπῶν τῆς ὁδηγίας καί τοῦ ὅλου κειμένου μέσα στό ὁποῖο συναντᾶται ὁ ὅρος αὐτός. Ὅπως ἀναφέρεται στόν τίτλο τῆς ὁδηγίας καί στήν δεύτερη καί τήν ἕκτη αἰτιολογική σκέψη, σκοπός τῆς ὁδηγίας εἶναι ἡ προώθηση τῆς ἐλεύθερης κυκλοφορίας τῶν κεφαλαίων διά τῆς ἐναρμονίσεως τῶν κανόνων περί τῶν φόρων ἐπί τῶν συγκεντρώσεων κεφαλαίων. Σύμφωνα μέ τόν ὁρισμό πού δίδεται, οἱ ἔμμεσοι φόροι ἐπί τῶν συγκεντρώσεων κεφαλαίων περιλαμβάνουν «τόν φόρο ὁ ὁποῖος ἐπιβάλλεται ἐπί τῶν ἐταιρικῶν εἰσφορῶν». Κατά τό ἄρθρο 1, τά Κράτη μέλη εἰσπράττουν φόρο «ἐπί τῶν εἰσφορῶν σέ κεφαλαιουχικές ἑταιρίες», ἐναρμονισμένο σύμφωνα μέ ὅσα προβλέπει ἡ ὁδηγία, ὁ ὁποῖος ὀνομάζεται «φόρος εἰσφορᾶς».

Προκειμένου νά ἐφαρμοσθεῖ τό ἄρθρο 5, παράγραφος 2, τά ἑταιρικά μερίδια πρέπει νά ἔχουν «δοθεῖ» ἤ νά «ἀνήκουν» στούς ἑταίρους. Ἡ τελευταία κατηγορία κατά τήν γνώμη μου ἀναφέρεται στά μερίδια ἐκεῖνα πού, ἀφοῦ ἐδόθησαν, κατόπιν μετεβιβάσθησαν. Πρέπει συνεπῶς νά ὑπάρχει ἀναγνωρισμένη χορήγηση ἤ παροχή συγκεκριμένου ἑταιρικοῦ δικαιώματος. Ἡ ὀνομαστική ἀξία ἑνός τέτοιου δικαιώματος πρέπει κατά τήν γνώμη μου νά ἐκφράζεται σέ χρῆμα, ἀνεξαρτήτως τοῦ ἄν χαρακτηρίζεται ὡς ἑταιρικό μερίδιο ἤ μερίδα συμμετοχῆς (ἤ ὡς σύνολο ἑταιρικῶν μεριδίων ἤ μερίδων συμμετοχῆς) ἤ ὡς προσδιορισμένο ἤ προσδιοριστό μέρος τοῦ ἑταιρικοῦ κεφαλαίου πού ἐκφράζεται ὡς χρηματικό ποσό. Ἡ ὀνομαστική αὐτή ἀξία πρέπει νά εἶναι ἕνα σταθερό ποσό πού νά μή μεταβάλλεται ἀνάλογα μέ τίς τύχες τῆς ἑταιρίας. Ἑπομένως δέν εἶναι δυνατόν νά προσδιορίζεται βάσει τῆς ἀξίας τῆς ἑταιρικῆς περιουσίας ἤ τῆς ἀξίας πού δύναται νά ἔχει τό ἴδιο τό δικαίωμα τῶν ἑταίρων. Οὔτε ἄλλωστε εἶναι δυνατόν νά προσδιορισθεῖ βάσει τῆς εὐθύνης τῆς ἑταιρίας πρός τούς τρίτους ἤ βάσει τῆς ἐκτάσεως τῆς εὐθύνης τῶν ἑταίρων πρός τούς τρίτους. Πρέπει νά εἶναι ἕνα προσδιορισμένο ποσό πού συνήθως ἀναφέρεται σέ ἔγγραφο τῆς ἑταιρίας, ὅπως στό καταστατικό ἤ στόν ἐσωτερικό κανονισμό τῆς ἑταιρίας, στήν πράξη περί συστάσεως τῆς ἑταιρίας ἤ στό ἔγγραφο πού κατανέμει τά ἑταιρικά μερίδια, ἤ στό βιβλίο ἐγγραφῆς τῶν ἐμπόρων ἤ τῶν ἑταιριῶν. Εἶναι δυνατόν δέ νά ἔχει ὁρισμένη τιμή ἤ μία ἐλάχιστη τιμή πού νά ἐπιβάλλεται ἀπό τόν νόμο.

Ἡ ὀνομαστική ἀξία τῶν ἑταιρικῶν μεριδίων εἶναι συνήθως τό ποσό ἤ ἡ ἀξία τῶν ἀγαθῶν τά ὁποῖα εἰσέφεραν οἱ ἑταῖροι κατά τόν χρόνο τῆς εἰσφορᾶς, περιλαμβάνει δέ ἐπίσης καί τό ποσό πού ὁ ἑταῖρος πρέπει νά καταβάλει, ἀλλά δέν ἔχει ἀκόμη καταβάλει, ἄν καί τά Κράτη μέλη ἔχουν κατά τό ἄρθρο 5, παράγραφος 1, στοιχεῖο α τήν εὐχέρεια νά ἀναβάλουν τήν εἴσπραξη τοῦ φόρου μέχρι τήν πραγματοποίηση τῆς καταβολῆς τῶν εἰσφορῶν τῶν ἑταίρων. Λέγω «συνήθως», ἐπειδή ἡ ὁδηγία προβλέπει τήν δυνατότητα ὑπολογισμοῦ τοῦ φόρου βάσει τριῶν διαφορετικῶν τιμῶν, κάθε μία ἀπό τίς ὁποῖες δύναται νά εἶναι ὑψηλότερη ἀπό τίς ἄλλες δύο. Ἡ πρώτη τιμή ἀνευρίσκεται στό ἄρθρο 5, παράγραφος 1, στοιχεῖο α, εἶναι δηλαδή «ἡ πραγματική ἀξία τῶν ἀγαθῶν ὁποιασδήποτε φύσεως, τά ὁποῖα ἔχουν εἰσφερθεῖ ἤ πρέπει νά εἰσφερθοῦν ἀπό τούς ἑταίρους, ἀφοῦ ἀφαιρεθοῦν οἱ ὑποχρεώσεις οἱ ὁποῖες ἔχουν ἀναληφθεῖ καί οἱ ἐπιβαρύνσεις στίς ὁποῖες ἔχει ὑποβληθεῖ ἡ ἑταιρία ἐξ ἀφορμῆς κάθε μιᾶς εἰσφορᾶς», ἡ δεύτερη εἶναι «ἡ πραγματική ἀξία τῶν ἑταιρικῶν μεριδίων, τά ὁποῖα ἔχουν δοθεῖ ἤ τά ὁποῖα ἀνήκουν σέ κάθε ἑταῖρο» καί ἡ τρίτη ἡ ὀνομαστική ἀξία τῶν μεριδίων αὐτῶν πού ἔχουν δοθεῖ ἤ ἀνήκουν στούς ἑταίρους. Ἑπομένως, ἡ ὀνομαστική ἀξία αὐτή, ἄν ἐκφρασθεῖ σέ χρῆμα σέ σχέση μέ τά ἑταιρικά μερίδια, εἶναι δυνατόν, ἐφ' ὅσον ἐπιτρέπεται ἀπό τό ἐθνικό δίκαιο, νά εἶναι διαφορετική καί μεγαλύτερη ἀπό τό καθαρό ποσό τῶν εἰσφορῶν (δηλαδή τήν ἀξία τῶν εἰσφερθέντων ἀγαθῶν μετά ἀπό τίς προσδιοριζόμενες ἐκπτώσεις).

Στό ἐθνικό δικαστήριο ἐναπόκειται νά ἀποφασίσει ἄν ἡ ἕνωση προσώπων πού ὑφίσταται κατά τό ἐθνικό δίκαιο ἔχει χορηγήσει ἑταιρικά μερίδια μέ «ὀνομαστική ἀξία» καί ποιά εἶναι ἡ ἀξία αὐτή βάσει τῶν ἀνωτέρω κριτηρίων.

Ἔχω συνείδηση τοῦ ὅτι ἡ ἀντιμετώπιση αὐτή καθιστᾶ ἀναπόφευκτη τήν ἐξέταση κάθε ἑταιρίας χωριστά, προκειμένου νά διαπιστωθεῖ κατά πόσο τά ἑταιρικά μερίδια πού ἔχουν δοθεῖ ἔχουν «ὀνομαστική ἀξία», ἐφ' ὅσον ἡ σύσταση τῆς ἑταιρίας αὐτῆς ἔχει γίνει σύμφωνα μέ ἐθνικό δίκαιο πού τῆς ἐπιτρέπει νά ἔχει τά ἀνωτέρω χαρακτηριστικά, χωρίς ὅμως καί νά τήν ὑποχρεώνει. Ἐν ὄψει τῶν διαφορῶν πού ὑπάρχουν μεταξύ τοῦ δικαίου τῶν ἑταιριῶν τῶν Κρατῶν μελῶν καί τοῦ βαθμοῦ τῆς ποικιλίας στήν διάρθρωση τῶν ἑνώσεων προσώπων ἀκόμη καί ἐντός τοῦ ἰδίου Κράτους μέλους, δέν νομίζω ὅτι εἶναι δυνατόν νά ἀποφευχθεῖ αὐτό, ἐφ' ὅσον ἐπιδιώκεται ἡ ὁμοιόμορφη ἑρμηνεία τῆς «ὀνομαστικῆς ἀξίας» σέ ὅλη τήν Κοινότητα. Δέν νομίζω συνεπῶς ὅτι εἶναι δυνατόν — καί οὔτε νομίζω ὅτι βάσει τῶν στοιχείων πού διαθέτει τό Δικαστήριο εἶναι ὀρθό — νά λεχθεῖ κατά ἀπόλυτο τρόπο ὅτι ὅλες οἱ ἑτερόρρυθμες ἑταιρίες ἔχουν ἤ δέν ἔχουν μερίδια μέ ὀνομαστική ἀξία. Στό συμπέρασμά μου αὐτό κατέληξε τελικῶς καί ὁ πληρεξούσιος τοῦ καθ' οὗ, ἄν καί ἀρχικῶς εἶχε ὑποστηρίξει εὐρύτερη ἄποψη. Στό ἐθνικό δικαστήριο ἐναπόκειται ἡ ἐξέταση τῆς συγκεκριμένης ἑνώσεως προσώπων.

Δέν νομίζω ὅτι τό δεύτερο ἐρώτημα ἀνακύπτει στήν παρούσα ὑπόθεση. Γιά τούς λόγους πού ἐξέθεσα στίς προτάσεις μου στήν ὑπόθεση 8/81, *Becker* κατά *Finanzamt Münster-Innenstadt* (18 Νοεμβρίου 1981, δέν ἔχουν δημοσιευθεῖ ἀκόμη στήν Συλλογή) τό ζήτημα τοῦ ἀμέσου ἀποτελέσματος τῶν ὁδηγιῶν τίθεται μόνο ἐφ' ὅσον οἱ ἰδιῶτες ἐπικαλοῦνται ὁδηγία, οἱ ὅροι τῆς ὁποίας εἶναι ἐπαρκῶς σαφεῖς καί δεσμευτικοί γιά τά Κράτη μέλη, κατά Κράτους μέλους πού δέν τήν ἔχει ἐκτελέσει. Ἐν προκειμένω γίνεται δεκτό ὅτι ἡ Ὁμοσπονδιακή Δημοκρατία τῆς Γερμανίας ἔχει ἐκτελέσει τό μέτρο καί δέν ἔχει παραβεῖ καθόλου τίς ὑποχρεώσεις της. Ἡ ἑρμηνεία τοῦ ἄρθρου 5 εἶναι ἐν γένει ζήτημα πού ὀρθῶς παραπέμπεται στό Δικαστήριο, ἀφοῦ τό γερμανικό δίκαιο πρέπει νά ἑρμηνευθεῖ κατά τόν ἴδιο τρόπο ὅπως ἡ ὁδηγία. Ἡ προσφεύγουσα δύναται νά ἐπικαλεσθεῖ τό γερμανικό δίκαιο καί δέν χρειάζεται τήν ἴδια τήν ὁδηγία. Ἄν καί ἡ προσφεύγουσα ἰσχυρίσθη ἐν προκειμένω ὅτι τό ἄρθρο 5, παράγραφος 2, ἔχει ἄμεσο ἀποτέλεσμα, στήν πραγματικότητα τό καθ' οὗ εἶναι αὐτό πού ἐπικαλεῖται τήν ὁδηγία ἤ ἐν πάση περιπτώσει τό γερμανικό δίκαιο στό ὁποῖο εἶναι ἐνσωματωμένη ἡ ὁδηγία.

Εἶμαι συνεπῶς τῆς γνώμης ὅτι στό πρῶτο ἐρώτημα πρέπει νά δοθεῖ ἡ ἀπάντηση ὅτι ἐναπόκειται στό γερμανικό δικαστήριο νά ἀποφασίσει ἄν σέ αὐτή τήν συγκεκριμένη περίπτωση ἡ προσφεύγουσα ἔχει δώσει στούς ἑταίρους ἑταιρικά μερίδια ἤ κάποιο δικαίωμα μέ ὀνομαστική ἀξία πού ἐκφράζεται σέ χρῆμα, εἶναι σταθερή καί συνεπῶς δέν μεταβάλλεται ἀνάλογα μέ τήν ἀξία τῆς ἑταιρικῆς περιουσίας ἤ τήν ἀξία πού δύνανται ἑκάστοτε νά ἔχουν τά μερίδια ἤ τά δικαιώματα.

Τό δεύτερο ἐρώτημα κατά τήν γνώμη μου δέν ἀνακύπτει.